

Весна Т. Степановић, виши библиотекар
Народна библиотека „Др Ђорђе Натошевић“ Инђија
vstepanovic@indjija.net

УДК: 061.7:027(497.11)
DOI: 10.7251/BSCSR1706294S

ЗАШТО СУ НАМ ПРАЗНЕ СТОЛИЦЕ?

Сажетак: Рад представља сублимацију практичних искустава аутора на обављању комплетне организације и реализације бројних и разноврсних програма, који се дефинишу као културно-просветна делатност библиотека.

Успешност рада једне општинске народне библиотеке често се мери квантитативном и квалитативном структуром у оквиру културно-просветне делатности и то се веома често ставља у први план, штавише испред основне делатности за чије обављање библиотека и јесте основана и за коју, у крајњој консеквенци, има и обучене стручне кадрове.

Аутор у раду указује на реалну могућност да приређивање разнородних манифестација, пригодних или оних које то чак нису, прогута библиотеку и постане примарни смисао њеног деловања.

Популаризовање библиотечко-информационе грађе и извора и подстицање интереса за књигу један је од задатака које и законска регулатива ставља пред библиотеке и библиотекаре. Поред обављања основне библиотечко-информативне делатности, скоро све библиотеке се баве и организовањем читавог спектра различитих програма које називамо културно-образовним, а ту спадају: промоције књига, предавања, трибине, изложбе, радионице и многи други програми.

Колико су данас библиотеке спремне у финансијском, техничком, кадровском, материјалном и најпре програмском погледу да изађу пред све захтевнију публику, која тражи догађај?

Без обзира на број уписаних корисника/чланова библиотеке, који је реално велик, на програмима које библиотеке организују веома је често мали број присутне публике. Тај број је свакако несразмеран укупном броју грађана обухваћених услугама библиотеке, а нарочито у односу на онај број које библиотека тек намерава да кооптира у своје кориснике. Како привући публику? Чиме заокупити њихову пажњу и интересовање? Како задржати ту пажњу у дужем периоду?

У последњих неколико година устали се другачији приступ оглашавању, обавештавању и позивању публике да присуствује догађају, тј. програму. Реч је, наравно, о интернету. Реч је, свакако, и о facebook-у.

Јефтино је, једноставно, широко распрострањено.

И овде, ипак, постоји друга страна медаље. У покушају да се предвиди докле је допрла наша информација о догађају, никад се не можемо ослонити на повратну информацију из виртуелног света.

Да ли је „лајк“ довољан? Није. „Идем на догађај“ често није потврда доласка на програм, већ је чудан начин да се да подршка организатору и, можда, у свом кругу пријатеља, прошири информација. Не шкоди ни то.

Данас је виртуелно задовољавање потребе за информацијом често доминантније него осећај уживања и упијања садржине самог културног дела или догађаја.

Комплетна услуга коју библиотека као установа, а по моделу по коме је замишљено одвијање њеног рада, и треба да пружа, јесте деловање у културном и просветном домену, те њено деловање треба да се креће у том опсегу. Да ли библиотека полако прераста у сваштарску установу културног типа, која се исцрпљује у организовању културних и забавних догађаја. Мишљење аутора јесте да би организацијом и реализацијом тих активности требало да се баве специјализоване установе у тој области.

Претеране захтеве локалне средине, које је можда и сама библиотека произвела, треба довести на разумну меру и понудити, у складу са потребама своје средине и својом позицијом у њој, модусе деловања у тзв. културно-просветној делатности, који ће је учинити лако препознатљивом, успешном и оптимално ангажованом.

Аутор сматра да неколико пажљиво одабраних континуираних активности, којима ће се библиотека бавити и које ће неговати као сопствени културно-просветни домет, много више могу да значе у позиционирању библиотеке на културној мапи уопште, а нарочито на мапи библиотека у Србији, па и шире.

Кључне речи: Културно-просветни програми библиотека, корисници/читаоци/публика, примена савремене технологије, интернет, друштвене мреже.

Сведоци јесмо, учесници такође, релевантни чиниоци - можда. Тек, ту смо да видимо, оценимо, сагледамо, критикујемо, али и похвалимо се оним што уз мање или више напора, чешће ово друго, успевамо да учинимо. Успевамо да се померимо за педаљ или два на мукотрпном путу преображаја традиционалне функције народне, сада се користи термин јавне библиотеке, у модеран културно-информациони центар локалне заједнице.

Покажи ми своју библиотеку, па ћу ти рећи какав си.

Ова изрека односи се на осниваче, финансијере, запослене и кориснике једне библиотеке. Свако од њих додаје или одузима библиотеци како градивне елементе, тако и нијансе. Ови први (оснивачи и финансијери) изузетно су важни јер дају материјал за изградњу, дају средства, простор, конструкцију за рад. Ови потоњи, запослени, ми, библиотекари, библиотеци дајемо декор, боју, садржај. Последњи, а најважнији у овом низу, корисници, одређују правац у коме се све ово креће. Њихове потребе окосница су деловања библиотеке. У исто време, библиотека својим деловњем усмерава и развија потребе корисника и грађана своје заједнице.

И то заиста јесте једно јединство међусобног деловња. Најчешће из овог циклуса, спорадично или константно, они први испадају, или заостају, или ометају, или их се, пак, уопште не дотиче.

Један од циљева народних библиотека, дакле јавних (тако је утемељено у библиотечкој легислативи) да допринесе квалитету живота, демократизацији друштва и људској срећи, а све то кроз четири основне функције – образовну, информациону, културну и рекреативно-забавну. Но, додала бих томе још једну, изузетно значајну, за одређене категорије корисника библиотека можда и најважнију, а то је социјална функција. Од најмлађих до најстаријих групација корисника, библиотека је место за дружење на различитим нивоима – са особљем и са другим корисницима. Библиотека је место где се људи срећу, размењују информације, исказују своје мишљење о одређеној теми, проводе време у пријатном окружењу, једном речју – друже се.

Моје саопштење неће обиловати теоријским секвенцама, јер ја нисам теоретичар библиотекарства, већ се њиме бавим веома практично, дакле на самом сам лицу места. Како се често теорија и пракса знатно разликују, можда ће то бити довољно да вас заинтересује да саслушате оно што намеравам да кажем.

Народна библиотека «Др Ђорђе Натошевић» у Инђији постоји седамдесет година, без утемељења у некој грађанској читаоници пре Другог светског рата, јер су у Инђији тог времена постојале само приватне библиотеке, углавном код већинског немачког становништва. Озбиљнији рад Библиотеке настаје тек након 1973. године, када је основана као самостална установа и под именом под којим и данас ради. Кроз овај податак треба сагледавати ниво развоја Библиотеке у тек нешто више од четрдесет година.

У овој Библиотеци радим већ пуних осамнаест година, од тога сам била директор петнаест, сада већ три године радим на креирању културног програма Библиотеке. Све време, тих осамнаест година, носилац сам скоро свих досад реализованих програма, које зовемо културно-просветним (осим дечијих). Све што ћу рећи не говорим напамет, већ са дозом једног врло озбиљно анализираних искуства.

Позиција библиотеке као установе није нимало једноставно постављена. Делатност библиотека је, од њихове основне делатности, библиотекарства, умножена, усложњена, разуђена, те самим тим и прилично компликована. Неминовно је да се библиотеке, услед оволико других, донекле и удаљавају од своје основне делатности – библиотечно-информационе, али ипак треба „држати курс“ на том пољу и имати на уму једну чињеницу: ако библиотеке потисну своју основну делатност у други или неки још даљи план, ко ће онда да се бави том врстом посла у овом компликованом свету осим њих самих, чија је то мисија.

Свакако је неупитан преображај класичне библиотеке у савремени библиотечно-информациони центар.

Данас библиотеке обављају или настоје да обављају или им се импутира да обављају и: издавачку делатност, која подразумева како објављивање књига, тако и часописа, организацију различитих конкурса – књижевних, ликовних, фото, организују различите облике рада са децом, од старости неколико месеци, преко предшколаца, основаца, тинејџера до адолесцената. Библиотеке затим производе

различите књижевне програме, промоције, разговоре о књигама, разговоре са писцима, организују трибине, стручне скупове, предавања, фестивале, такмичења, квизове, читалачке сусрете, сајмове књига, изложбе публикација из својих фондова, изложбе завичајне грађе, течајеве, обуке, програме за унапређење свакодневног живота - обука за компјутере, плетење, декупаж, тражење посла за незапослене, савети из области родитељства, здравствене културе, безбедности, па чак и вађење кројева за шивење из часописа (пример из иностранства, одакле често долазе такве и сличне идеје и одушеве неке колеге, толико да их узимају здраво за готово). Веровали или не, организују и саветодавна окупљања за матуранткиње, како да се обуку, нашминкају, стилизују!

Присутна је пракса да се успешност рада једне библиотеке мери бројем и различитошћу културно-просветних садржаја чији је она организатор.

Веома често библиотеке се такмиче са другим установама културе за скроман део буџетског колача, а он је у међувремену постао малецки, скоро као мрвице на тањиру. Зато је такмичење још оштрије и немилосрдније. У последње време убацују се у игру разне невладине или „невладине“ организације, које имају више или мање утицаја на захватање из буџета за културу. Све то ситуацију чини све тежом, компликованијом и захтевнијом.

Постоји оправдана опасност да све ово постане на крају много важније и да колективно заборавимо на основни задатак због којег библиотека и постоји, а то је да пружи највиши ниво могућности својим корисницима у задовољењу њихових потреба у домену трагања за правим, правовременим и правоваљаним информацијама, у оном облику у коме је то доступно у датој библиотеци, зависно од степена њене опремљености и, свакако, могућности за остварење међубиблиотечке позајмице.

Опасност да приређивање манифестација прогута библиотеку оправдано је и сасвим сигурно сувише присутно

у нашим библиотекама. А сама библиотека је заправо манифестација скупа могућег и захтеваног од стране корисника. Комплетна услуга коју библиотека као установа, а по моделу по коме је замишљено одвијање њеног рада, и треба да пружа, јесте деловање у културном и просветном домену. Она је по дефиницији у корпусу установа чија се делатност неминовно одвија у оном стратуму друштвених потреба које јесу одређене као културне и просветне.

Зашто бисмо онда морали да глумимо и галерију, и позориште, и књижевни клуб, и још много тога што само (тужна) пракса може да наметне? Одговор је садржан већ и у самом питању које констатује праксу као тужну.

Врло често у нашим општинским местима библиотека је једини извор из кога се напајају људи презасићени китњастим и кичастим продукцима савременог друштва подложног глобализацији до пренапрегнутости. То су најчешће припадници оног некадашњег средњег слоја становништва, који су услед економског пропадања, остали без нивоа културног захватања на које су били свикнути, а то значи без могућности да себи купе књигу, па чак и новине, да попричају са образованим, информисаним или најпросто себи сличним људима, да виде и осете драж уметничког изражаја оних којима то успешније полази за руком него њима.

Шта се дешава када се тако поставе очекивања околине у којој библиотека делује? Како одговорити претераним захтевима околине, често и оснивача, који очекује да самим тим што финансира «скупу библиотеку, која не профитира», тражи да библиотекар, а најчешће су то директор или, евентуално, један агилнији библиотекар, производе културно-забавни програм као национална телевизија или велики културни центар неке метрополе? Зашто би требало да директор библиотеке или библиотекар буду занимљиви водитељи разних програма, који могу да конкуришу програму великих културних центара?

Колико су библиотеке спремне у финансијском, техничком, кадровском, материјалном и најпре програмском погледу да изађу пред све захтевнију публику, која тражи догађај?

Напросто речено, настаје трка са актуелностима из културних рубрика наших дневних новина. Који писац, која књига, монодрама, камерни концерт, изложба која може да стане у наш, обично невелики простор, кога довести а да будемо модерни, свежи, у тренду, да се уклопимо у финансијски план, да постанемо књижевни и уметнички критичари, без обзира на профил образовања које поседујемо, јер, напokon - све је то култура, као и библиотека...

Е, тада библиотекарима настоје да буду свестрани. Тада постаје битније колико је организовано књижевних вечери, промоција књига, који су писци били, ко је представљен домаћој публици, а мање је битно колико је све то коштало у финансијском, интелектуалном и временском напрезању саме библиотеке, а са друге стране, колика је стварна корист, и материјална и нематеријална, коју библиотека има од таквих аранжмана. Ако библиотека нема адекватан простор за овакве програме, то значи размештање и намештање читаонице за сваки програм, а то директно смањује расположиво време за коришћење читаонице оним корисницима који баш то, с правом, траже у библиотеци. Потребно је поседовати одговарајућу опрему (лап топ, видео пројектор, видео бим, витрине, паное, ниске сточиће, гарнитуру за седење...), обезбедити минимум послужења за госте итд итд.

Из личног искуства и угла гледања на дату проблематику, на добитку је свакако она страна ове медаље, које у настојањима библиотека да буду место за одржавање различитих културних садржаја, добију финансијску надокнаду за свој рад, а то су писци и књижевни критичари, који узимају све веће хонораре. Част изузецима, али су заиста ретки. Што су времена тежа, хонорари су све већи. Некада су уобичајено износили 50 DM. Данас без 100 €

нико неће ни да дође, а има и оних који траже двоструко па и више од тога.

Често се деси да издавачи чак не поклоне библиотеци нити један примерак књиге која се представља, него још траже да ангажујемо неког да продаје њихову књигу, коју ће писац потписивати. Дакле, кошта само библиотеку, а неко други добија зараду.

Данас је свеprisутно и тешко решиво питање исплате хонорара гостима, чак и ако библиотека има обезбеђена средства на тој буџетској позицији. Због неке чудне одлуке да се и такви ангажмани сматрају повећањем броја запослених, а ту је и проблем јавних набавки, ствар се само додатно компликује. Можда о томе не би требало више ни речи рећи из сасвим разумљивих разлога.

Сад смо дошли и до теме програма који ништа не коштају, тзв. «бесплатних» гостију. Не бих да генерализујем, али и ту се веома често не добије ништа. Нема финансијског трошка, додуше, али зато је потребно огромне снаге уложити да доведете публику. Непознат аутор, непознато дело, ничим не побуђује пажњу публике. Има, наравно, часних изузетака. Реч је о врхунским интелектуалцима, који овакав један ангажман сматрају за своју просветитељску мисију (академик Владета Јеротић, професор Мило Ломпар, адвокат Тома Фила).

Оно што је увек без изузетка и веома посећено – то су завичајни писци и завичајни теме. То је и право поље деловања општинске библиотеке. Тиме се даје подстицај домаћим ауторима, утиче на стваралаштво и подиже ниво културног домета у локалној средини. Друга ствар је постојање скрибомана и њихов, чини ми се, све већи број. Овде је најважније пронаћи баланс, иначе ће и најминорнији стваралац из локала за сваку збирку поезије која садржи двадесетак песама очекивати промоцију.

Ово су, понављам, само моја лична искуства.

На овом месту неопходно је осврнути се и на публику која посећује културне програме. Унапред ћу вам рећи да је

инђијска Библиотека стекла у своје време завидну репутацију управо у овом сегменту рада, организујући сваког четвртка овакве програме, који су били изузетно посећени. Временом, драстично је опало интересовање публике за посећивање промоција књига. Та форма пасивног учествовања у култури, имагинативно припадање елитном слоју људи који „знају о чему се ради“, испоставила се као прилично превазиђена. Понављам, из моје личне праксе, веома често долазе једни исти људи, који, са мање или више интересовања, прате програм.

Без обзира на број уписаних корисника/чланова библиотеке, који је реално велик, на програмима које библиотеке организују веома је често мали број присутне публике. Тај број је свакако несразмеран укупном броју грађана обухваћених услугама библиотеке, а нарочито у односу на онај број које библиотека тек намерава да кооптира у своје кориснике. Како привући публику? Чиме закупити њихову пажњу и интересовање? Како задржати ту пажњу у дужем периоду?

У последње три године мој посао се у доброј мери одвија баш у овом сегменту рада библиотека. Неке промене су, морам да признм приметне. Ралог још увек одгонетам. Исти је организатор, исти је простор, (незанимљив и девстиран, израубован потпуно), мало боља опрема, исто време одржавања. Исти човек који води програм (ја).

Шта је другачије?

Другачији је начин оглашавања, обавештавања и позивања да се присуствује догађају, тј. програму. Погађате, ту је интернет. Ту је facebook. Јефтино је, једноставно, широко доступно.

И овде, ипак, постоји друга страна медаље. У покушају да предвидимо докле је допрла наша информација о догађају никад се не можемо ослонити на повратну информацију из виртуелног света.

Да ли је „лајк“ довољан? Није. „Идем на догађај“ често није потврда доласка на програм, већ је чудан начин да се да подршка организатору и, можда, у свом кругу пријатеља, прошири информација. Не шкоди ни то.

Данас је виртуелно задовољавање потребе за информацијом често доминантније него осећај уживања и упијања садржине самог културног дела или догађаја.

За сваки програм правим посебан плакат у powerpoint-у. Веома је једноставно, а занимљиво и креативно. Поставља се обавештење на сајту Библиотеке, на званичној ФБ страници, шаље се позив на догађај, мејлови на мејлинг листу заинтересованих, као и мејлови на све могуће адресе људи који су ми доступни. Плакат се одштампа и истакне на улазу у Библиотеку. Одштампамо флајере и поделимо у читаоници и оставимо на пулту за издавање књига. Медији нам, након приватизације, нису баш наклоњени, част изузецима. Не одговара им вечерњи термин, а ни култура им баш претерано није занимљива.

Програм се прави на полугодишњем нивоу, за целу сезону. Од фебруара до јуна, па од септембра до децембра. Приликом израде календара водимо рачуна о државним и црквеним празницима (термини уочи и непосредно после празника нису погодни) и великим славама. У периоду зимског рачунања времена програм почиње у 18, у летњем у 19 сати.

Програм је веома разноврстан, јер настојимо да доведемо различиту публику. Ако се праве само промоције романа онда углавном долазе исти људи. Битно је и да сам гост који долази буде занимљив и интригантан.

За сваки програм модератор мора јако пажљиво да се припреми. Податке је лако наћи, доступни су на интернету, али их треба веома селективно користити и јако добро проверити. Због свеопште кризе и изнуђене штедње, најчешће долази само писац/предавач. У том случају модератор је практично водитељ једносатног разговора са гостом и то је најтеже, јер мора дупло боље да се припреми,

са пуно питања, од којих половина и не дође на ред. Ако је публика инертнија, онда је све на модератору.

Питање квалитета гостију и програма наспрам подилажење укусу публике у истој је мери присутно као и код набавке књига за фондове библиотеке. Пронаћи праву меру често је чисто умеће. Тренд „модерних“ књига или тема или гостију које људи радо желе да виде или чују није баш увек у складу са пробирљивим ставом библиотекара и једног (мањег) броја заинтересованих. Онда мало скрене са „линије“, оправдавајући то на разне начине, па се после враћамо на прави курс. Играмо на жици, ризикујући да се замеримо искреним и правим љубитељима квалитетне литературе. Тако се у програму нађе и промоција веома популарног куvara или неке од књига из области псеудопсихологије. Искрено, мало их је, ипак настојимо да негујемо другачију врсту програма.

Леп пример је једномесечни програм организован поводом обележавања 100 година од почетка Великог рата. Средства су била обезбеђена из буџета АП Војводине. Програм је имао централну најаву кроз посебно дизајниран и штампан плакат, као и појединачне најаве сваког догађаја. Припремили смо промоције пригодних књига из књижевности и историје, предавања универзитетских професора из књижевности и историје, изложбу и пројекцију филма. Да ли је било посећено? Мање-више јесте. Али је изазвало велику пажњу и пуно се о томе причало. А и то је неки домет, зар не?

Задатак који се намеће пред библиотеке и библиотекарe јесте да се превазиђе конзервативна структура библиотеке, али усклађено са могућностима и потребом библиотека да се наметну као организатори културних догађаја, у време веома ограничених ресурса. То није нимало лако.

Треба ли општинска народна библиотека да остане на овом курсу? Да ли је ово начин да се презентује сврсисходност и потреба постојања, те и финансирања библиотеке? Да ли је заиста нужно сваштарење у широком пољу култур-

ног деловања, а да бисмо неком другом или себи самима показали да имамо смисла и права да се бавимо културом, као да само постојање библиотеке у њеном основном смислу није већ КУЛТУРА?

Библиотека је установа чији је задатак да пронађе, сакупи, стручно обради, чува, даје на коришћење, презентује информације, без обзира на облик у коме се оне јављају. За библиотекара је пун погодак и комплетан културни догађај када корисник из библиотеке изађе задовољан пронађеном књигом или информацијом.

Све пратеће делатности требало би да иду у смеру подизања свести о значају књиге и читања, подршке развијању стваралаштва код деце и младих, предузимању низа активности које би требало да доведу до тога да књига и библиотека постану навика. И то добра навика на добром месту.

Не желим да оставим на вас утисак некога ко о библиотеци мисли само као о традиционалном чувалишту књига. Али то јесте основно! А затим га треба пробирљиво и дозирано надоградити. Много је значајније да прибавимо заиста значајне примерке публикација у своје завичајне збирке, које су лична карта библиотеке, а не да будемо још једна рецка на пишчевој турнеји по унутрашњости.

Потребно је у библиотеци створити амбијент који привлачи самим тим што пружа пријатну услугу, место у коме нема арогантних службеника, грубог односа, посла који је немогуће урадити. Став добродошлице и пријатељства према свима који уђу у библиотеку мора да постоји, јер не смемо да заборавимо једну изузетно важну чињеницу – највећи број наших корисника долази у библиотеку без средстава принуде! Они не морају да дођу у библиотеку, они ЖЕЛЕ да дођу! Ми не издајемо потврде, решења, лекове, регистрације и томе слично, што су све неизбежни елементи организованог друштва. Библиотека није место где царује принуда, библиотека је место на које води добра воља, потреба за лепотом, утехом, знањем, позитивном

енергијом. Свака особа која крочи у библиотеку настоји да неки тренутак у свом животу учини бољим и племенитијим, квалитетнијим и сврсисходнијим.

Поставља се питање како одредити границу на којој треба зауставити ангажовање библиотеке и библиотекара као свестраних културних посленика? Свака библиотека мора наћи, у складу са потребама своје средине и својом позицијом у њој, модусе деловања у тзв. културно-просветној делатности, који ће је учинити лако препознатљивом, успешном, оптимално ангажованом. Мишљења сам да неколико пажљиво одабраних континуираних активности, којима ће се библиотека бавити и које ће неговати као сопствени културно-просветни домет, много више могу да значе у позиционирању библиотеке на културној мапи уопште, а нарочито на мапи библиотека у Србији, па и шире.

Навешћу активности које чине корпус деловања инђијске Библиотеке у сегменту званом културно-просветна делатност.

Оно најважније што представља прву асоцијацију на Народну библиотеку „Др Ђорђе Натопшевић“ у Инђији јесу *Сусрети библиографа у спомен на др Георгија Михаиловића*, стручно-научни скуп посвећен теоријским и практичним аспектима српске библиографије. Скуп се одржава од 1983. године, у почетку сваке године, касније бијенално, окупља библиографе, библиотекаре, научне раднике из Србије, Црне Горе, Републике Српске, Хрватске. Јединствен је у нас, а финансира се искључиво средствима Општине Инђија. Прати га периодична публикација истог имена, у којој се објављују стручна саопштења са скупа. Од 1996. године додељује се и награда, коју чине повеља и новчани износ, за изузетна достигнућа у области библиографије и носи име исктакнутог српског библиографа, Инђинчанина Душана Панковића.

Сусрети библиографа били су иницијална каписла далеке 1983. године за устројавање издавачке делатности

Библиотеке. Поред *Зборника радова*, које сам већ поменула, Библиотека се појављује као издавач две до три публикације годишње, углавном завичајне, али неретко и стручне, библиотекарске тематике.

И поред постојања бројних издавачких предузећа, која послују у нас, мишљења сам да допринос библиотека на том пољу не може бити занемарен. Више је разлога за то. Прво, тешко да би издавачи нашли интерес да неке наслове уопште и погледају, а не да их објаве. Профит је мерило њиховог рада, што је и очекивано, мада их сасвим не ослобађа одговорности за културно-просветитељски рад, који заборављају. Друго, циљна публика до објављених дела најлакше долази баш преко библиотеке. Треће, публикување дела из завичајног опсега треба и мора да буде посао библиотеке. Четврто, али не најмање значајно, за ту сврху најчешће није тешко обезбедити паре из буџета, јер њихово пласирање производи опипљив и користан, односно употребљив резултат. Другим речима, увек су те књиге више него прикладан поклон, које наши локални функционери могу да презентују као вид успешног деловања локалне управе. Пето, остаје траг у времену, да је неко нешто некад у тој нашој средини ипак предано, са мање или више успеха стварао, те да се нашао неко ко је то и забележио.

Изложбе које би библиотека требало да приређује, а то су, по мом мишљењу, пригодне изложбе књига и некњижне грађе из сопствених фондова поводом неког значајног датума, посвећене знаменитим људима из ближе или даље прошлости, инђијска Библиотека, нажалост, не може да припрема, јер за то, засад, нема просторне ни техничке могућности.

Закључак

Питање из наслова овог рада јесте: Зашто су нам празне столице?

Док је број читаоничких места недовољан за све заинтересоване кориснике, остају празне столице за програме који организујемо.

Одговор на постављено питање је: не знам. Али се трудим да их буде све мање.

У раду сам покушала да одгонетнем ту загонетку. После 18 година бављења тим послом још увек немам одговор. Увек постоји стрепња – да ли ће доћи публика?

Библиотека је посредник између књиге (информације) и њеног корисника. Тај пут мора бити што директнији, једноставнији, јефтинији, бржи, модернији. Краће речено – ефикасан и економичан, колико год је то више могуће у датом тренутку друштвеног, економског и технолошког развоја.

Библиотекари, мислећи при томе на све библиотечке раднике, морају своје менталне и стручне капацитете ставити на располагање корисницима у тражењу начина за задовољење њихових потреба. И то треба да буде основни покретач у раду библиотечких радника!

Библиотека мора да има имиџ успешне установе, а може га стећи само на следећи начин: добар избор књига и осталих носилаца информација – добра опремљеност – добра услуга.

Да закључим: корпус деловања једне библиотеке у домену културно-просветних активности неопходно је свести на разумну меру. То значи да овај вид рада не сме да оптерећује основну делатност библиотеке нити да постане важнији од саме библиотеке, њених корисника и фондова, те наравно општих услова рада и савременог пословања. Библиотекари морају истрајати у намери да изграде профил своје професије, а то никако не сме да подразумева од свега по мало, сваштарење културног типа.

Одлучност у спровођењу организованог и дозирањог, пажљиво планираног и усмереног културно-просветног ангажмана библиотеке, шта год тај ангажман теоријски и практично значио или како га ми називали, једини је пут да

библиотека успе у посвећивању искључиво и потпуно својим корисницима. А то је, признаћете, основни разлог оснивања и деловања библиотека.

Важна напомена: Сви облици рада везани за рад дечијег одељења, анимирање најмлађих и мало старијих, школараца и тинејџера, креативне радионице, квизови и много других врста активности увек и апсолутно треба подржати и пружити им максималну дозу времена, средстава и ангажовања. То је будућност сваке библиотеке. Овај рад их не разматра, говори само о програмима за одрасле кориснике.

Abstract: The work represents the combination of the author's practical experience in performing the entire organization and realization of numerous different programs, which are defined as cultural and educational activities of the libraries.

The success of the work of a municipal public library is often measured by quantitative and qualitative structure in the context of the cultural and educational activities and that is often emphasised, even more that the basic activities for which the library is founded and for which, ultimately, it has trained professional staff.

The author of the work highlights the real possibility that organizing various events, appropriate or those which are not, takes over the library and becomes the primary purpose of its work.

Popularizing the publications and fostering interest in the book is one of the tasks which the law as well puts before the libraries and librarians. Apart from performing the basic activities, almost all libraries organize a plethora of different programs which we call cultural and educational, and by that we mean: book promotions, lectures, discussions, exhibitions, workshops and many more. To what extent are libraries today ready to face the demanding audience which seeks for an event with regard to the financial resources, technical equipment, professional staff, material resources and above all the very program itself.

Regardless of the number of registered users/members of the library, which is large, the programs which the library organizes are often visited by a small number of people. That number is definitely disproportionate to the total number of citizens covered by the library services, especially compared to the number of people which the library intends to incorporate into its users.

How to attract the audience? How to get their attention and interest? How to keep that attention for a longer period of time?

In the last couple of years a different approach to advertising, informing and

inviting the audience to attend the event i.e. the program has become more frequent. It is, of course, the internet. It is, of course, the facebook too. It is cheap, simple and widespread.

However, there is a another side of the coin, too. In attempt to predict how far has the information about the event gotten, we can never rely on the feedback from the virtual world.

Is 'like' enough? It is not. 'Going to an event' is rarely a confirmation of attendance to the program, but it is a weird way to support the organizer and, maybe, spread the information within their circle of friends. However, it does not hurt.

Virtually meeting the needs for information is today usually more dominant than the feeling of enjoying and absorbing the content of the very cultural work or event.

The complete service which the library as an institution, based on the model by which it is working, should provide is the operation in the cultural and educational domain. Thus, its operation should move within that framework. Is the library slowly turning into a catch-all cultural institution, which exhausts itself in organizing the cultural and entertaining events? The author's opinion is that the specialized institutions in that field should deal with the organization and realization of these activities.

Excessive demands of the local community, which the library itself might have produced, should be brought to a reasonable level. Then the manner of operation in the so called cultural and educational activity, which will make it easily recognized, successful and optimally engaged, should be offered.

The author believes that several carefully chosen continuous activities, which the library is to deal with and to cherish as its own cultural and educational domain, can contribute more to the positioning of the library on the cultural map in general, and especially on the map of the libraries in Serbian and beyond.

Key words: cultural and educational programs of libraries, users/readers/audience, application of modern technology, internet, social networks.